

غربی‌ها پس از وارد آمدن ضربات سنگین به اسرائیل به دنبال مذاکره با ایران هستند، گفت‌وگوهای ژنو چقدر می‌تواند واقعی باشد؟

دیپلماسی جنگ

روز جمعه ۳۰ خرداد در اوج نبرد ایران با رژیم صهیونیستی گفت‌وگویی بین سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و نمایندگان ترونیکای اروپایی (انگلیس، فرانسه، آلمان) در ژنو برگزار شد. این مذاکرات در شرایطی به درخواست دولت‌های اروپایی برگزار شد که ایران با بیرون آمدن از فضای ملتهب روز اول نرد به مرور فرمان جنگ را در دست گرفته و ضربات مهلکی را بر توان رزم اسرائیل وارد آورده است. واکنش تقابلی ایران که طی ۴ موج حمله‌روزی‌های پنجشنبه و جمعه شدیدتر از قبل بوده، اکنون دولت‌های غربی را وادار کرده تا در استراتژی جنگی خود علیه ایران محاسبات واقعی‌تری را لحاظ کنند. اظهارات اخیر عراقچی در یک گفت‌وگوی تلویزیونی که در واکنش به گمانه‌زنی‌های رسانه‌های غربی درباره مذاکرات ایران و آمریکا بیان شد، نشان‌دهنده موضع قاطع ایران در در هرگونه گفت‌وگو در شرایط کنونی است. وی صراحتاً اعلام کرد تا زمان توقف تجاوزات رژیم صهیونیستی، ایران هیچ مذاکره‌ای را با هیچ طرفی، به‌ویژه آمریکا، آغاز نخواهد کرد. عراقچی همچنین اخبار جعلی در مورد آغاز مذاکرات جدید با آمریکا را نیز رد کرد و آن را نشانه ضعف رژیم صهیونیستی در میدان نبرد توصیف کرد. موضع قاطع ایران در رد مذاکره تحت فشار و تأکید بر حق غنی‌سازی، نشان‌دهنده عزم تهران برای حفظ حاکمیت و منافع ملی خود است. در مقابل، رویکرد دوگانه غرب- که از یک‌سو خواستار دیپلماسی است و از سوی دیگر از تجاوزات رژیم صهیونیستی حمایت می‌کند- اعتماد به مذاکرات را تضعیف کرده است. اظهارات مقامات اروپایی و آمریکایی، از جمله مکرون، مرسن و ترامپ، نشان‌دهنده تلاش برای استفاده از دیپلماسی به‌عنوان بخشی از یک استراتژی تهاجمی گسترده‌تر برای مهار ایران است.

موضع ایران در قبال مذاکره

مذاکرات ژنو در حالی برگزار شد که تنش‌های منطقه‌ای به اوج خود رسیده است. حملات رژیم صهیونیستی به تأسیسات هسته‌ای صلح‌آمیز و مناطق مسکونی ایران که منجر به شهادت غیرنظامیان نیز شده، فضای دیپلماتیک را به شدت تحت‌تأثیر قرار داده است. عراقچی در گفت‌وگوی تلویزیونی خود تأکید کرد این حملات که با حمایت مستقیم ایالات متحده انجام شده، ضربه‌ای بی‌سابقه به دیپلماسی وارد کرده و مذاکره در چنین شرایطی را غیرممکن ساخته است. عراقچی در اظهارات خود به صراحت اعلام کرد ایران در میانه مذاکرات مورد حمله قرار گرفته و بنابراین بازگشت به دیپلماسی بدون توقف تجاوزها، بی‌معناست. خبرسازی‌های رسانه‌های غربی، به‌ویژه ادعاهای رويترز درباره سفر عراقچی به عمان برای مذاکرات غیرمستقیم با آمریکا یا گفت‌وگوی تلفنی با استیو بیتکاف، نماینده ویژه ایالات متحده، از سوی ایران تکذیب شده است. این گمانه‌زنی‌ها به نظر می‌رسد بخشی از تلاش‌های غرب برای فشار بر ایران و ایجاد تصویری از آمادگی دیپلماتیک باشد، در حالی که ایران مذاکره را در شرایط کنونی رد می‌کند. ایران بارها تأکید کرده از حقوق هسته‌ای خود، به‌ویژه

حق غنی‌سازی اورانیوم برای مقاصد صلح‌آمیز، عقب‌نشینی نخواهد کرد. عراقچی در اظهارات خود بر این نکته تأکید کرد هرگونه توافق باید ماهیت صلح‌آمیز برنامه هسته‌ای ایران را تضمین کرده و تمامی تحریم‌ها علیه ایران را لغو کند. وی همچنین قطعنامه اخیر شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را- که با حمایت ترونیکای اروپایی و آمریکا تصویب شده- بهانه‌ای برای اقدامات خصمانه رژیم صهیونیستی علیه تأسیسات هسته‌ای ایران توصیف کرد. این قطعنامه و اقدامات نظامی اسرائیل بخشی از یک استراتژی هماهنگ برای تضعیف حاکمیت ملی ایران و اعمال فشار بر برنامه هسته‌ای است. ایران هم‌زمان با گفت‌وگو در ژنو در واکنش به احتمال ورود علنی و گسترده آمریکا و اروپا به حمایت از اسرائیل در جنگ تأکید کرده که در برابر هرگونه تجاوز، پاسخ قاطعی خواهد داد و مسئولیت تبعات گسترش دامنه جنگ را بر عهده رژیم صهیونیستی و حامیان آن، به‌ویژه آمریکا، می‌داند.

ترونیکا بخشی از مسئله است نه جواب آن

ترونیکای اروپایی (انگلیس، فرانسه، آلمان) در حالی ایران را به مذاکره دعوت کرده‌اند که خود بخشی از چالش‌های موجودند. اظهارات و اقدامات برخی مقامات اروپایی نشان‌دهنده تناقض در رویکرد آن‌ها نسبت به ایران است، به عنوان مثال رئیس‌جمهور آلمان با انتشار توییت‌هایی علیه ایران، به‌طور غیرمستقیم از اقدامات رژیم صهیونیستی حمایت کرده است. گزارش‌هایی نیز از نقش هواپیمای سوخت‌رسان آلمانی در پشتیبانی از جنگنده‌های اسرائیلی حکایت دارد. رئیس‌جمهور آلمان که اخباری در مورد لورفتن ماهیت هواپیمای سوخت‌رسان

کشورش به جنگنده‌های رژیم صهیونیستی منتشر شده است تاکنون دو توییت رادیکال علیه ایران منتشر کرده است. فریدریش مرس، صدراعظم آلمان بی‌پرده گفت: «اسرائیل کار کثیف را برای همه ما انجام می‌دهد.» این اظهار نظر یک اعتراف است به اینکه اسرائیل دست به اقداماتی می‌زند که غربی که خود را صلح‌طلب می‌خواند، نمی‌خواهد خودش را با آن آلوده کند. غرب می‌کشد، خنثی می‌کند، حذف می‌کند، اما خشونت را به نیروهای نیابتی خود می‌سپارد. مرس همچنین در بیانیه‌ای دیگر از اسرائیل بابت اینکه تأسیسات هسته‌ای ایران را هدف قرار می‌دهد حمایت کرده بود که این موضع با واکنش البرادعی مدیرکل اسبق آژانس بین‌المللی انرژی اتمی مبنی بر خلاف اصول اولیه بودن این اقدام مواجه شد.

وزیر خارجه انگلیس نیز در حالی که اخباری در مورد عبور ناو هواپیمابر کشورش از کانال سوئز و حرکت به سمت شمال اقیانوس هند و احتمالاً خلیج فارس منتشر شده، پس از گفت‌وگوها در کاخ سفید مدعی شد: «فرصت برای حل دیپلماتیک درباره ایران وجود دارد.» از سوی دیگر اماتوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه که در سال ۱۴۰۱ با اپوزیسیون ایرانی همکاری در حمایت از ناآرامی‌های داخلی ایران داشته، اکنون از لزوم بازگشت به مذاکرات هسته‌ای و آتش‌بس سخن می‌گوید. این مواضع در حالی مطرح می‌شود که ایران معتقد است اروپا و آمریکا با حمایت از اسرائیل، زمینه‌ساز تشدید تنش‌ها هستند. این رویکرد دوگانه که از یک‌سو خواستار دیپلماسی است و از سوی دیگر به حمایت از تجاوزها ادامه می‌دهد، اعتماد ایران به مذاکرات را به شدت کاهش داده و این پیام را به طرف ایرانی می‌دهد که ترونیکا را به عنوان بخشی از مسئله تلقی کند نه مسیری برای حل آن.

گروسی پس از رسوایی دزدی اسناد ایران ناچار به عذرخواهی شد

گماشته نتانیاهو

علی‌ملکی خبرنگار گروه سیاست

رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را به سیاسی‌کاری می‌شناخیم و حالا مشخص شده که او برای گذران زندگی شیتیل‌بگیر هم شده است. منابع آگاه گزارش داده‌اند که یکی از بازرسان آژانس در اوایل سسال جاری میلادی، سندی محرمانه را سرقت کرد، اما این تخلف با هوشیاری مقامات ایرانی کشف شد. گروسی پس از تأیید این اقدام، ابتدا به عذرخواهی شفاهی بسنده کرد، اما تحت فشار ایران مجبوره ارسال نامه‌ای برای «ابراز تأسف» شد. رسوایی‌ای که پیش از این و پس از دستیابی اخیر ایران به اسناد مهم رژیم صهیونیستی بر ملا شده بود. حالا او پس از تناقض‌گویی‌های متعدد که پشتیبان غرب برای تنظیم قطعنامه‌های مختلف علیه ایران شده و راه رژیم صهیونیستی برای تعرض به خاک ایران و به‌شهادت رساندن جمعی از مردم را هموار کرده، اعتراف کرده که «هیچ مدرکی دل‌بر یک تلاش سیستماتیک برای دستیابی به سلاح هسته‌ای از سوی ایران در اختیار نداشتیم.» به نظر می‌رسد فتاح و خبیر و سجیل علاوه‌بر پراندن خواب از سر اشغال‌گران صهیونیست، سوداهای مدیریتی غلام حلقه به گوش نتانیاهو را هم از سرش پرانده و او را ناچار به اعتراف در باره مسالمت‌آمیز بودن برنامه هسته‌ای ایران کرده است.

غلنگ صهیونیست

گروسی در گفت‌وگوی اخیرش با شبکه سی‌ان‌ان اذعان کرد که آژانس هیچ شواهدی از تلاش سازمان‌یافته ایران برای ساخت سلاح هسته‌ای نیافته است. او گفته: «بی‌شک این موضوع برای فردا نیست و شاید برای چند سال نباشد، البته این‌ها صرفاً گمانه‌زنی است و به همین دلیل می‌گویم که ما واقعاً نمی‌دانیم.» این اظهارات، هرچند ظاهراً بی‌طرف، در تضاد آشکار با گزارش‌های پیشین او به شورای حکام آژانس قرار دارند. گروسی در این گزارش‌ها با ادبیاتی مبهم، عرفی و سیاسی، ایران را به عدم شفافیت متهم کرد و زمینه را برای فشارهای سیاسی و قطعنامه‌های غیرمنصفانه فراهم نمود. سخنگوی وزارت خارجه ایران این گزارش‌ها را «کاملاً جانبدارانه» توصیف کرد و هشدار داد که این اسناد توسط سه کشور اروپایی (انگلیس، فرانسه، آلمان) و آمریکا برای تدوین قطعنامه‌ای با ادعاهای بی‌اساس درباره «عدم پایبندی» ایران مورد سوءاستفاده قرار گرفت. این قطعنامه‌ها به رژیم صهیونیستی بهانه‌ای داد تا حملات غیرقانونی خود به تأسیسات هسته‌ای ایران را توجیه کند، حملاتی که موجب شهادت جمعی از مردم شد. ایران پیش‌تر تهدیدهای اسرائیل را به آژانس گزارش کرده بود، اما گروسی هیچ اقدامی برای جلوگیری یا محکوم کردن این تجاوزات انجام نداد. او حتی

فرهنگ‌نگار

عملیات فریب‌خیلی محتمل است

ایران باید با بدبینی کامل نسبت به این مذاکرات بنگردد؛ چراکه آخرین‌باری که بحث مذاکرات‌بود یک روز قبل از آغاز جنگ ترامپ تلو یحاً حمله نظامی را نفی کرد و گفت: «ما گفت‌وگوهای خیلی خوبی با ایران داشته‌ایم، اینکه در نهایت به توافق برسیم یا نه، نمی‌توانم حالا بگویم، اما به‌زودی مشخص می‌شود.» او درباره حمله احتمالی اسرائیل به ایران مدعی شد: «این کار همه‌چیز را خراب می‌کند. تا زمانی که احساس کنم امکان توافق وجود دارد، نمی‌خواهم (اسرائیل) وارد عمل شود.» برخلاف این ادعای یک روز پس از این اظهارات اسرائیل اهدافی در ایران را هدف قرار داد که مورد حمایت آمریکا نیز قرار گرفت، این حمایت‌ها را می‌توان در راستای تکمیل همان سناریویی دانست که ترامپ مطرح کرده و مدعی شده بود در صورت آغاز جنگ علیه ایران، آمریکا از اسرائیل حمایت خواهد کرد و این رژیم رهبری آن را برعهده خواهد داشت. ترامپ اخیراً نیز بار دیگر اعلام کرد تا زمانی که اسرائیل توان جنگ داشته باشد او وارد جنگ نخواهد داشت. این اظهارات اثبات می‌کند پیشنهاد مذاکره صرفاً ممکن است عملیات فریب بوده و فرصتی برای تجدید قوای اسرائیل فراهم آورد. عراقچی در همین راستا در گفت‌وگوی خبری پیش از سفر به ژنو در مورد پیشنهاد مذاکره طرف‌های اروپایی گفت: «من پاسخ می‌دهم ما وسط دیپلماسی بودیم که حمله شد، به چه چیزی برگردیم.» ترامپ همچنین نقش کلیدی در تشدید تنش‌ها ایفا کرده است. وی با نادیده گرفتن تحلیل‌های اطلاعاتی، از جمله اظهارات تلسی گابارد، مدیر اطلاعاتی خود که تأکید کرده ایران برنامه فعال هسته‌ای برای تولید سلاح ندارد، مدعی است ایران به ساخت سلاح هسته‌ای نزدیک است. این ادعاها که بدون پشتوانه شواهد معتبر مطرح می‌شوند، به نظر می‌رسد بخشی از استراتژی برای توجیه اقدامات نظامی یا فشار های دیپلماتیک باشد.

تمایل به مذاکره پس از ضربه خوردن اسرائیل

عراقچی در اظهارات خود تأکید کرد مقاومت ایران در برابر تجاوزهای رژیم صهیونیستی و فشارهای غرب، تأثیرات قابل‌توجهی بر پویایی‌های منطقه‌ای داشته است. وی معتقد است این مقاومت باعث شده برخی کشورها به تدریج از حمایت بی‌قیدوشرط از اسرائیل فاصله بگیرند و تقاضا برای توقف جنگ افزایش یابد. ضربات متعدد عملیات وعده صادق نه تنها در بعد نظامی، بلکه در حوزه دیپلماتیک نیز تأثیرگذار بوده است. ایران با حفظ مواضع اصولی خود، از جمله تأکید بر حق غنی‌سازی و رد هرگونه مذاکره تحت‌فشار، توانسته ابتکار عمل را حفظ کند. پیشنهاد مذاکره از جانب طرف‌های اروپایی با اقدامات این دولت‌ها در میدان نبرد تطابق نداشته و علاوه بر آن تخلیه ایتاح آمریکا و اروپا از منطقه و اسل‌س واضحی برای نشان دادن آمادگی این دولت‌ها جهت تشدید تنش محسوب می‌شود. در چنین شرایطی گفت‌وگو با ترونیکای اروپایی صرفاً از این جهت که دست آن‌ها را برای بهانه‌جویی و اتهام‌زنی به مذاکره‌گریزی ایران خالی می‌کند، کارایی دارد و تناقضات میدانی هیچ چشم‌اندازی به سمت اعتماد را نمی‌گشاید. تکرار مواضع حکاکتری از جانب آمریکا نیز مؤید این نکته است که طرح ایده مذاکره با هدف رسیدن به نتیجه نبوده و بیشتر کاربرد زمان خریدن برای تقویت آمادگی‌های تقابلی را محتمل می‌سازد.

یک روز به حسابش می‌رسیم

عملکرد گروسی با موجی از انتقادات داخلی و بین‌المللی مواجه شده است. محمدجواد ظریف، وزیر خارجه پیشین ایران، در پستی توئیتری خواستار عزل و محاکمه گروسی‌شد و نوشت: «گزارش غیر مسئولانه و مغالطه‌آمیز آژانس، خسارات جبران‌ناپذیری به این نهاد وارد کرده است. گروسی باید به دلیل همدستی در مرگ بی‌گناهان در ایران که ناشی از تجاوزات اسرائیل با اسناد به گزارش‌های اوست، محاکمه شود.» ظریف گزارش‌های گروسی را عاملی برای توجیه حملات اسرائیل دانست و تأکید کرد که در این رفتار، اعتبار آژانس را نابود کرده است.

علی لاریجانی، مشاور رهبر انقلاب هم با اشاره به سخنان گروسی گفت: «امروز همین آقای گروسی‌که آدم مالی هم نیست و در این ماجرا هم بد عمل کرد در مصاحبه‌ای اعلام کرده است «ما اطلاع دقیقی داریم که ایران به‌دنبال سلاح هسته‌ای نیست و تا سال‌ها نیز نخواهد بود.» پس چرا آن گزارش را آژانس منتشر کرد؟ حالا یک روز باید به حساب اینها هم رسید. الان وقتش نیست».

محمد اسلامی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران نیز در نامه‌ای به گروسی، بی‌عملی او در برابر حملات اسرائیل را محکوم کرد و نوشت: «ضرورت دارد با خاتمه دادن به این بی‌عملی، ضمن محکوم کردن اقدامات مغایر با مقررات بین‌المللی رژیم صهیونیستی، به وظایف اساسته‌ای خود عمل کنید.» او هشدار داد که ایران اقدامات حقوقی لازم را برای پیگیری بی‌عملی‌های گروسی دنبال خواهد کرد.

اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت خارجه ایران در بیانیه‌ای شدیداللعن، گروسی را به خیانت به معاهده عدم اشاعه متهم کرد و اظهار داشت: «شما حقیقت را در گزارش‌های جانبدارانه‌تان پنهان کردید؛ گزارش‌ی که بهانه‌ای برای قطعنامه‌های ظالمانه و حملات اسرائیل شد. آیا می‌دانید چند ایرانی بی‌گناه در نتیجه این جنگ جنایت‌بار کشته یا معلول شده‌اند؟» این بیانیه، گروسی را به تبدیل آژانس به شریکی در جنگ تجاوزکارانه علیه ایران متهم کرد. محمد البرادعی، مدیرکل پیشین آژانس، نیز در پاسخ به توجیه رئیس‌جمهور آلمان مبنی بر اینکه «اسرائیل فقط مراکز هسته‌ای را هدف قرار می‌دهد»، تأکید کرد چنین حملاتی نقض آشکار قوانین بین‌المللی است. او به افعال گروسی در برابر این تجاوزات اشاره کرد و خواستار پایبندی به معاهدات بین‌المللی شد. حسین موسویان، دیپلمات اسبق ایرانی و استاد دانشگاه پرینستون آمریکا، با انتشار متنی در شبکه اجتماعی ایکس به نقد گزارش ضدوقتیض رافائل گروسی از تأسیسات هسته‌ای ایران پرداخته و با اشاره به بخشی از مصاحبه او با CNN که گفته بود: «ما هیچ مدرکی دال بر یک تلاش سیستماتیک برای دستیابی به سلاح هسته‌ای از سوی ایران در اختیار نداشتم»- نوشت: «اما او گزارش اخیر آژانس را به نحوی مبهم و مشکوک تنظیم کرد تا اسرائیل آن را مستمم تجاوز غیرقانونی به ایران قرار دهد!»

۷